

2.11.2015 Dnro 1174/D.a.2/2015

Liikenne ja viestintäministeriö

kirjaamo@lvm.fi, tomi.lindholm@lvm.fi

Asia: Saamelaiskäräjien lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi postilain muuttamiseksi

Viite; Lausuntopyyntö 05.10.2015 LVM/1042/03/2015

Saamelaiskäräjien hallitus on kokouksessaan 30.10.2015 käsitellyt asiaa.

Lausunnon kohteena olevan hallituksen esityksen mukaan postilain uudistaminen perustuu Suomen hallituksen hallitusohjelman kärkihankkeisiin säädösten sujuvoittamisen ja kilpailukyvyn vahvistamisen näkökulmasta sekä normien purkamiseksi. Uudistuksella pyritään luomaan jo tällä hetkellä toimiville ja potentiaalisille postiyrityksille edellytyksiä kehittää toimintaansa ja palvelujaan vastaamaan muuttuvaa liiketoimintaympäristöä. Tällä tavalla mahdollistetaan turvallisten, kattavien ja laadukkaiden postipalveluiden säilyminen koko maassa.

Saamelaiskäräjien lausuu postilain uudistuksesta seuraavaa:

Saamelaiskäräjät pitää tärkeänä, että postilain uudistuksessa saamelaisten kotiseutualueen kaikissa osissa turvataan päivittäiset postipalvelut, turvataan ihmisten yhdenvertainen kohtelu postipalveluiden saamisessa sekä saamelaisten kielelliset oikeudet.

Saamelaiskäräjien mielestä asiamiespostien määrä saamelaisten kotiseutualueella tulee pitää vähintään nykyisellä tasolla. Nykyisellä asiamiespostiverkostolla pystytään kohtalaisesti hoitamaan yleispalveluvelvoite ja tarjoamaan postipalveluja syrjäisillä alueilla. Saamelaiskäräjät pitää tärkeänä, että saamelaisten kotiseutualueella postipalvelut turvataan saman laatusina ihmisten asuinpaikasta riippumatta, postin jakelun ja keräilyn tulee tapahtua joka arkipäivä. Syrjäisistä asuinpaikoista huolimatta ihmisten saamien postipalvelujen hinnoittelujen tulee olla tasoltaan samanlaisia kuin kuntakeskuksissa asuvien. Ihmisten yhdenvertaisuuden näkökulmasta, saamelaisten kotiseutualueella postipalveluja ei voida korvata sähköisillä postipalveluilla, koska internet-yhteydet eivät ole kaikilla alueilla toimivia eikä kaikilla ihmisillä ja varsinkaan kaikilla iäkkäillä ihmisillä ole mahdollisuutta käyttää sähköisiä palveluja.

Voimassa olevan postilain (415/2011) 16 §:ssä, joka jää postilain uudistuksen jälkeen voimaan, säädetään toimipisteistä. Sen mukaan yleispalvelun tarjoajan on ylläpidettävä toimipisteitä, joista yleispalveluun kuuluvat tuotteet ja palvelut ovat saatavilla. Toimipisteet on sijoitettava siten, että yleispalvelun käyttäjät voivat asioida toimipisteessä kohtuullisen matkan päässä vakituisesta asunnostaan. Toimipisteiden sijaintia ja kohtuullista matkaa määriteltäessä on otettava huomioon alueen väestötiheys ja pinta-ala, alueella ilmenevät asiointitarpeet, palveluidensijainti yleensä ja muut paikalliset olosuhteet sekä uusien postipalvelumuotojen kehittyminen.

Saamelaisten kotiseutualue käsittää Inarin, Utsjoen, Enontekiön kuntien aluetta sekä Sodankylän kunnan Lapin paliskunnan alueen. Saamelaisten kotiseutualueella toimii tällä hetkellä 10

2.11.2015 Dnro 1174/D.a.2/2015

asiamiespostia, jotka sijaitsevat kunta- ja kyläkeskuksissa. Saamelaisten kotiseutualueella etäisyydet kuntakeskuksista syrjäkyliin ovat pitkiä, 10 - 145 km väliltä. Syrjäkylillä asuu paljon iäkkäitä henkilöitä, joilla ei ole omaa autoa ja asioimiskuljetus mahdollistaa matkustamisen kerran viikossa kunta- tai kyläkeskukseen. Saamelaisten kotiseutualueen moneen syrjäiseen kylään ei liikennöi yleisiä kulkuneuvoja ollenkaan ja muutoinkin yleistä liikennöintiä ja vähennetty. Pitkät matkat ovat kohtuuttomia ja hankaloittavat erityisesti iäkkäiden, liikuntarajoitteisten ja autoa omistamattomien asukkaiden yhdenvertaisia mahdollisuuksia saada postipalveluja ja siten ihmiset joutuvat eriarvoiseen asemaan.

Saamelaiskäräjät painottaa, että uudistuksen myötä saamelaisten kotiseutualueen postipalvelujen tasoa ei saa heikentää entisestään.

Saamelaiskäräjien kokemukset postin toiminnasta perustuvat saamelaiskäräjävaalien toimittamiseen liittyvään vaalipostitukseen, jossa postin antamat palvelut eivät ole sujuneet aina moitteettomasti.

Saamelaiskäräjien toimintaa ohjaa saamelaiskäräjistä annettu laki (974/1995). Saamelaiskäräjälakiin sisältyy säännökset saamelaiskäräjien vaalien toimittamisesta. Vaalit toimitetaan postitse siten, että vaaliasiakirjat äänestäjälle ja takaisin vaalilautakunnalle toimitetaan kirjattuna kirjeenä Suomeen ja ulkomaille. Edellä mainitun kirjatun kirjeen postinpalvelu on toiminut vain kohtalaisesti ja teettänyt kohtuuttomasti lisätyötä saamelaiskäräjille ja kirjatun kirjeen saajalle. Lähetysten seuranta ei ole toiminut reaaliajassa, josta on aiheuttanut paljon epäselvyyttä. Kaikissa saamelaisten kotiseutualueen postin jakelupisteissä ei ole mahdollista kirjata luovutettua tai vastaanotettua kirjattua kirjettä postin seurantajärjestelmään vaan järjestelmään vieminen on saattanut tapahtua toisessa jakelupisteessä parin päivän viiveellä, joten lähetyksen reaaliaikainen seuranta on ollut mahdotonta.

Saamelaiskäräjät pitää tärkeänä, että Saamelaiskäräjien omaa toimintaa ohjaavaan lakiin (laki saamelaiskäräjistä) sisältyvät määräykset voidaan toteuttaa täysimääräisesti kuten saamelaisten vaalioikeus, oman edustuksellisen elimen valintaa koskevissa vaaleissa, jossa vaalioikeutta käytetään postin välityksellä. Saamelaisten vaalioikeuden, joka myös kuuluu ihmisen perusoikeuksiin, käyttämisessä postipalvelut ja niiden toimivuus ovat keskeisessä asemassa, koska voimassa olevan lain mukaan vaalit toimitetaan postin välityksellä.

Postilain uudistusta koskevassa hallituksen esityksessä on tarkoitus turvata kielellisiä oikeuksia, mutta esityksen mukaan kielellisten oikeuksien velvollisuus voidaan asettaa vain yleispalvelun tarjoajalle tai ellei yleispalveluvelvollisuutta ole asetettu, muulle postiyritykselle. Edelleen hallituksen esityksessä mainitaan, että yleispalveluvelvollisuuden asettaminen ei ole välttämätöntä, jos yleispalvelu on muutoin turvattu.

Saamelaiskäräjät pitää tärkeänä, että postilain uudistuksessa saamelaisten kielelliset oikeudet postipalveluissa turvataan huolimatta siitä, onko postitoiminnan harjoittajalle asetettu yleispalveluvelvoite. Saamelaisten kielelliset oikeudet ovat saamelaisten perusoikeuksia (PeL 17.3 §, 121.4 §), jotka toimeenpannaan saamen kielilaille (1086/2003). Kielellisten oikeuksien turvaaminen sisältyy jo voimassa olevan postilain (415/2011, 20 §) ja oikeudet tulee turvata myös postilain uudistuksessa.

SÁMEDIGGI
SÁMITIGGE
SÁÁ'MTE'ĢĢ
SAAMELAISKÄRÄJÄT

LAUSUNTO

3 (3)

2.11.2015 Dnro 1174/D.a.2/2015

Tiina Sanila-Aikio

Puheenjohtaja

Siiri Jomppanen

Saamen kieliturvasihtööri